

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Sodr. A. Leskošek (Celje): Sodr. dr. Korun se je odzval tudi pozivom strokovnih organizacij. Sodr. Bernot pa se je posebno izkazal v zadevi cinkarne v Celju. Sem za to, da dobi absolutorij soodr. Bernot tudi kot poslanec.

Sodr. Jeram (Jesenice): Zahvaljujem se soodr. Korunu, posebno pa soodr. Bernotu. Sodr. Korun je storil svojo dolžnost posebno v finančnem odseku. Sodr. E. Kristan pa je odšel proti volji pokrajinskega odbora, česar ne moremo odobravati.

Sodr. Möderndorfer in Umek se zahvalujeta soodr. Korunu in soodr. Bernotu.

Sodr. dr. Korun: Neprecenljivo dejstvo je, da je opravil soodr. E. Kristan v parlamentu velikansko delo. Bolelo nas je pa, in ne moremo razumeti, zakaj je odšel v Ameriko. Tudi to bomo pozabili, in če se ne vrne več, ker ne vemo, zakaj je odšel, ga bomo kot poslanca ohranili v dobrem spominu.

Pokrajinski kongres je izrekel zaupnico slovenskim poslancem: ss. Etbinu Kristanu, dr. Korunu in Bernotu. Zaupnica je bila soglasno sprejeta.

Nato so se izvršile volitve volilnega odbora. Predlog je bil za ss. Čebularja, Cerkvénika, Umeka, Möderndorferja in Klenovška.

Sodr. Möderndorfer odklanja to mesto, ker je bil v dosedanem pokrajinskem odboru. Namesto sebe predlaga soodr. Arzenška.

Sodr. Bernot: Sodr. Möderndorfer naj ne odklanja mesta. Tudi Arzenšek naj bi bil v volilnem odboru.

V volilni odbor so bili soglasno izvoljeni ss.: Čebular, Möderndorfer, Umek, Cerkvénik in Arzenšek.

Drugi dan 7. januarja se je zborovanje nadaljevalo. Predsedoval je kakor prvi dan soodr. Franjo Koren.

Besedo je dobil soodr. Bernot kot referent k 5. točki dnevnega reda:

Zedinjenje. — Razmerje do glavnega odbora. — Centralizem, avtonomizem, samouprava. — Organizacija. — Internacinala.

Referat je bil objavljen v »Napreju« št. 2., 3. in 4. t. l. pod naslovom »V boj za samoupravo«, pripomnil je med drugim še sledeče: V naši stranki ne razlikujemo niti verstva niti narodnosti, niti spola, niti starosti. V naši stranki so samo ljudje, ki delajo in ki se bojujejo proti tistim, ki ne delajo. Če govorimo danes torej še o kakšnem zedinjenju v Jugoslaviji, govorimo le zato, ker je nužno potrebno, da postavimo za celo stranko enake določbe. V Sloveniji imamo statut, ki smo ga izdelali po statutu glavnega od-

bora, tako da nima naš pravilnik nobene točke, ki bi nasprotovala kakšni točki pravilnika glavnega odbora. Razlika je samo v tem, da je naš Pokrajinski odbor in da so naše organizacije izvrševale določbe pokrajinskega pravilnika, dočim tega glavni odbor ni storil. Razlika med nami in glavnim odborom je pa tudi v tem, da odločujejo pri nas polnomočne organizacije, dočim teh na jugu ni, in se tam sklepa torej samo pri zeleni mizi. Teh sklepov pa potem sploh ni treba upoštevati. Opozicija nam očita, da smo kršili disciplino do glavnega odbora, ker mu nismo poslali določenih prispevkov. Res, nismo še obračunali svojih prispevkov, toda povedali smo tudi zakaj. Glavni odbor je branil izključene poslance in ker je celo ugovarjal tozadevnemu sklepu Pokrajinskega odbora smo rekli, da ne pošljemo prispevkov, dokler nam izključeni poslanci ne poravnajo svojih dolgov, ki znašajo okrog 20.000 Din. Tudi svojega sklepa z dne 29. junija 1922 v Celju, da se poslancem in nerednim organizacijam podaljša rok za en mesec, glavni odbor ni izvršil. Politično pa nismo napravili ničesar, kar bi bilo napačno. In če se je včeraj pokazalo, da ne maramo bogov, temveč štatut, je zbor s tem tudi pokazal, da kdor bo štatut priznal, bo priznan, kdor pa ne, pa ne bo priznan. To naj velja tudi za glavni odbor. Nikakor se ne smemo približati željam, da bi stopili z nami v isto vrsto tisti, ki razbijajo organizacije. Pod-

R. U. R.

(Prispevek h kritiki.)

(Dalje.)

Druga oseba, ki je vredna, da si jo ogledamo bolj natančno, je Helena Gloryjeva, edino žensko bitje, bogato, razvajeno in vendar plemenito dekle, ki je prišlo odnekod iz Evrope z namenom organizirati nekako človekoljubno podporno društvo za robote. Ona je ženska naše dobe. Nežne, mehke ročice, blesteče, živahne oči, lepo vzbočena prsa in primerne zaokroženo lice — prava pomaranča med gnillimi jabolki, ki človek prav rad seže po nji. Bitje brez socialnih pravic, duševno zaspano, telesno priklenjeno k moškemu, ki pa je ostalo nepokvarjeno in od sodobne kulture nezastrupljeno menda samo zato, ker ni imelo časa misliti pred zrcalom in na balu o takih stvareh. Zato čuti z roboti, smilijo se ji, pa sama ne ve zakaj, rada bi jim pomagala, samo ne ve, kako se naj to stori. Prosi ravnatelja, naj bo usmiljen ž njimi, prosi doktorja, naj jim on pomaga, vidiš, kako ji utriplje dobro žensko srce in škoda se ti zdi njenih možganov, ki se brez potrebe valjajo v glavi. Koliko je teh Helen pri nas! Samo ozrite se okrog in takoj se prepričate, da nam tudi ta prikazen na odru ni tuja. Bo-

gate, častitljive gospe, splošno priznane kot usmiljene narodne dame, ki begajo večkrat za ničvredno neumnost tri dni po mestu, pote se in stokajo, tarnajo in pripovedujejo vsem in povsod, koliko se trudijo za mestne reveže, kako blizu srca so jim vsi trpini, koliko dobredelnih društev in raznih Marijinih kongregacij so že ustanovile, koliko lepih daril so razdelile siromašnim otrokom — kratkoma lo brota in plemenitost na dveh precej rejenih nogah, ki hodi od Poncija do Pilata, prosi, ustanavlja, deli miloščino, bobna o svoji plemenitosti po časopisih in sama ne ve, kaj pravzaprav hoče. Tudi strah Čapkove Helene, da ne bo nosila pod svojim srcem otroka, da bo Rossumova tvornica izpodrinila njeno materinstvo, da se ne bodo več rodili ljudje — tudi to poznamo. Spolne bolezni, umetna sredstva proti naravnim telesnim potrebam človeka, čudno naziranje, da lahko bogataši spolno občujejo, kadar in s katero žensko se jim zljubi, da jih lahko kupujejo kakor mesar krave na semnju, pogosta nesposobnost oploditi žensko, pretirana ljubezen do živali, ki jim večkrat nadomestujejo otroke in nešteto drugih žalostnih pojavov v naravni množitvi človeškega rodu, ki so med bogatimi sloji na dnevnem redu, nas navaja na misel, da bo ta pokvarjena

družba končno postala popolnoma nesposobna roditi nove ljudi. To ni nobena domišljija, treba je vzeti v roko samo štatistiko in odpreti stranico današnje Francije. Znano je, da je francoska buržoazija najbolj razuzdana, da je Pariz prvo mesto na svetu, kjer so prostitucija, spolne bolezni, onaniranje in druge take čedne stvari v najlepšem razvoju; znano pa je tudi, da je Francozov od dne do dne manj. To seveda njihovo buržoazijo prav nič ne moti, glavno je, da se naslajajo, da zadošče svojim živalskim strastem. Da-li se to zgodi po naravni poti in v korist človeške družbe ali nasprotno, za to se nihče ne zmeni. Skrb za množitev človeštva prepuščajo ti sodobni kulturni ljudje bednemu ljudstvu, ki se plodi in pomnožuje svojo revščino, sami pa žive in razgrajajo brez skrbi, ki to nalaga otroci starišem. Tudi nekatere druge države so na isti poti. Ženska pa, ki je ostala ne glede na okuženo okolico in lastno pokvarjenost, v svoji narodi še vedno ženska, zahrepeni sem ter tja po otrokovi ljubezni in materinem čustvu, in ko gleda to neprestano padajoče število normalnih zakonov in porodov, se vzbudi v nji bojazen in strah pred bodočnostjo. Isto vidimo tudi pri Heleni. (Dalje prih.)

vreči se volji večine je marsikdaj težko. Vsak človek čuti neprijetno, če ga kdo preglasuje. Ta večinski sistem je pri nas potreben in je bistvo demokratizma. Člani morajo ostati v stranki, četudi jih kdo preglasuje. Zato pravijo Mariborčani, da smo teroristi, ker nas je bilo več. Če hoče kdo ljudi prepričati, da ima prav, pa mu ne gredo na lim, pa gre potem ven, nima prav. Če potem v Mariboru napravijo svoj kongres, ne smemo njihove nerodnosti spoznati za naš greh. Proletariat se mora zavedati, kaj je sklepal. Če sklepamo, moramo vedeti, zakaj sklepamo in kaj hočemo.

Mi hočemo v glavnem odboru sodelovati, imeti hočemo skupen statut, ki pa ne bo veljal samo za posamezne osebe, temveč za organizacijo. Dobro bi bilo, da pove k našemu stališču svoje mnenje tudi sood. Bukšeg. Pozivljamo pa tudi glavni odbor, da se končno odloči za pristop k internacionali. To mu bo zdaj lažje, ko bosta II. (londonska) in II.½ (dunajska) Internacionala zedinjeni.

Enotna fronta — nova „stranka“.

(K enotnofrontarski konferenci 21. t. m.)

Boj za enotno fronto, za »konsolidacijo delavskega gibanja« je rodil — novo stranko, novo slučajno konjunkturo v socialističnemu pokretu.

Zgodilo se je, kakor smo pričakovali — na eni poti, v enem objemu so se našli elementi, ki so prebrskali že vse delavske programe, ki so jim pa vse poštene stranke odvzele vsak vpliv, oziroma jih izključile iz svoje srede. Ti odpadki so se torej pripravljali že mesece, da pridejo zopet do tako zaželjenega vpliva v delavskih vrstah.

Mi ideje delavske enotne fronte nismo tako, kakor se je pojavila in kakor so si jo zamislili njeni evangelisti, že ob nje rojstvu mogli pozdraviti, ker to ni želja proletariata in njegovega iztreznjenja, ampak poskus bivših delavskih generalov še enkrat omamiti in prevarati delavstvo in razbiti njegove organizacije.

Celjski kongres je jasno pokazal pot, po katerem edino more priti delavstvo do svojih ukradenih pravic. Delavstvo ima vendar svojo socialistično stranko z jasnim programom, ki pa ne dopusti, da bi bila to cunjica sebičnejšem in njih stopnica do slave, ampak disciplinirana bojna stranka socialističnega delavstva.

Naša stranka se iz dovolj jasnih razlogov zato ne more udeleževati akcij za enotno fronto.

Nima pa nič proti temu, ako se izključeni člani ali organizacije udeležujejo podobnih akcij.

»Mi vztrajamo!« so končali disidenti okoli »Zarje« po celjskem kongresu in šli so na Turjaški trg, da »rešijo proletariat pred hudimi časi.«

Izjavili so na konferenci, da jim ne gre za mandate; seveda ne! Samo brezposelnosti se hočejo rešiti, ker jih proletariat izriva iz svoje srede.

Odklonili so enotno fronto s kršč. socialci iz razloga, ker jih loči kulturni boj (nadvlade cerkve). V resnici pa radi tega, ker špekulirajo na svojo moč v Sloveniji. Pri ljubljanskih volitvah so se vneto potegovali za mrtvo roko. Tu di narodne socije odrivajo, »ker nočejo priznati razrednega boja.« V resnici so razredni boj sami že davno prodali.

Glej, kako je Fabjančič te dni klečeplazil pred buržoaznim ministrom!

Sporazumeli so se torej nekateri bivši komunistični vodje (dasi jih je večina proti tej taktiki) in disidenti okoli »Zarje« in čez noč osnovali novo stranko: »Socialistično stranko delovnega ljudstva« (imamo po mnenju teh ljudi tudi socialistično stranko kapitalistov). Osnovali so v ta namen nov statut in volilni program, po katerem se bodo vršila vsa nadaljna pogajanja.

Mi moremo konstatirati v tem položaju samo eno dejstvo: enotna fronta je za nas s temi ljudmi nekaj nemogočega, ker smo absolutno proti vsakemu pogajanju pri zelenih mizah in z ljudmi, ki jih pametna masa ima za norca.

Povzročiti pa more enotna fronta le končno očiščenje med delavstvom, kar je dobra stran takih akcij!

Politične vesti.

+ »Delavske novice« pišejo o naši stranki kot breznačelni. Z eno besedo opravijo vse. In ta beseda drži potem seveda baš toliko, kakor če bi mi napisali, da niso gospodje okrog »Delavskih novic« petolizniki (glej slučaj Fabjančič pri notranjem ministru!) in mešetarji delavske razrednosti (glej ljubljanske volitve!). Recimo, da smo stranka brez načel, potem morajo biti ti gospodje na vsak način še nekaj hujšega nego mi. Ker ljudje z načeli se na vsak način ne družijo z ljudmi brez načel — obratno pa je pravilo. In fakt je, da so nas gospodje na svojo nedeljsko konferenco vabili — pismeno seveda, ne javno, ker so se bali javnega smeha — da se združimo z njimi.

+ O sporazumu z Italijo je razpravljala konferenca pri našem zunanjem ministru 19. t. m. 20. je minister Ninčič odposlal v Rim noto, ki obsega zaključke vseh konferenc naše vlade glede rapalske pogodbe. Mussolini bo baže v kratkem predložil rapalsko pogodbo parlamentu v odobritev.

+ Volilne priprave. V soboto, 20. t. m. so štajerski zaupniki SKS odklonili skupen nastop z demokrati. — Zadnji »Slobodni dom«, glavno glasilo Radičeve stranke, objavlja izobčenje dr. Novačana iz Radičeve HSRS. Dušan Plavšič, tisti, ki je postal znamenit kot »rešitelj« dinarja, bo kandidiral na demokratski listi v Novem Vinodolu. — V Dalmaciji agitirata z vso silo Trumbić in Smodlaka, oba v smislu resolucije kongresa duševnih delavcev v Zagrebu.

+ Draginjski doklade za uradništvo. Nov načrt o draginjskih dokladah za uradništvo vse države je dal izdelati finančni minister Stojačnovič. To so zvedeli v soboto zastopniki združenja uradnikov v Belgradu.

+ Silno poostril se je položaj v ruhrski kotlini. Francoska vlada hoče s silo streti odbor nemške vlade, delavstva in uradništva v zasedenem ozemlju. V ta namen so Francozi zasedli državne rudnike, zaprli 6 najuglednejših industrialcev, nekaj višjih uradnikov in zaplenili inozemske devize. Okrog 65.000 rudarjev je nato zapretilo s stavko, pridružili so se jim uradniki, železničarji pa ne puste nobene vlake na Francosko. — Ker Francozi ne odnehaio, si lahko predstavljamo, kake posledice bi imel složen štrajk, če pomislimo, da je v industriji v ruhrski kotlini zaposlenih opoli pol milijona rudarjev in več stotisoč kovinarjev ter uradni-

kov. Splošna stavka bi se bila morala začeti včeraj.

+ Ljening je že zopet bolan. Londonski listi poročajo, da ga je zadel mrtvoud, omtvela mu je hrbtenica in živčevje, izgubil je govor in leži popolnoma nezavesten. Po njegovih smrti bodo stopili na njegovo mesto trije: Trocki, Kamenjev in Džerdžinski.

+ Trocki je izjavil, kakor poročajo nemški listi od 20. t. m., da je sovjetska vlada zmožna v slučaju potrebe poslati na bojišče armado do 8 milijonov mož. Naglasil je tudi, da sovjetska Rusija ne bo pustila na cedilu držav, s katerimi živi v prijateljstvu če bi prišlo do kakšnih vojnih zapletljajev.

Dnevne vesti.

Prosimo vse sodruge, naj prinašajo svoja ustmena poročila Pokrajinskemu tajništvu in uredništvu vsak ponedeljek ob 20. k sestanku informacijskega krožka, razen če je kakšno poročilo tako nujno da potrebuje takojšnje rešitve. To seveda ne velja za sodruge, ki pridejo z dežele. Pa tudi te prosimo, naj skušajo opraviti svoje zadeve če le mogoče tako, da bodo vsaj včasih tudi navzoči na informacijskih sestankih.

Našm sodrugom in organizacijam! Opozarjamo vse, ki radi pišejo dobro kavo, da se je ustanovila v Ljubljani v Rožni dolini pražarna »Žika«, ki izdeluje iz rži prvovrstno žitno kavo, kakršna je bila nekdanja Vvdrovka. Naroča se v zabojih (najmanj 30 kg) naravnost v pražarni ali pa pri nas. Opozarjamo, da je zelo gospodarsko, če zadruga ali organizacije skupaj naroče blago, ker potem imajo pravico na nižje cene in dobijo tako blago, ki je v resnici veliko več vredno, za prav zmerno ceno. Nakupovalna in prodajna zadruga »Sloga« r. z. z. o. z.

Generalna inšpekcija vode v Ljubljani razpisuje službo kancellijske praktikanta. Razpis v »Uradnem listu«. Tam je za isto inšpekcijo razpisano tudi mesto gradbenega nadkomisarja v VIII. razredu.

Delavci! kupuite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Slišati smo, da je imela čevljarska zadruga včeraj sestanek, na katerem so med drugim govorili tudi o tem, da se bo bo cene čevljarskim izdelkom ponovno zvišale, a tako, da bo stala najslabša obutev do 400 Din. Če se to zgodi, res ne vemo, kam še pridemo. Na vsak način bi si človek želel, da bi tista obutev bila dobro podkovan in da bi imel na tleh pred sabo vratove vseh tistih, ki izkoriščajo vsako konjunkturico, da si napolnijo žepe, a zlasti vratove bedakov, ki im s svojo nezmožnostjo in korupcionarnostjo te konjunkturo nudijo.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani opozarja, da se vrši društveni občni zbor v sredo, dne 24. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Mestnega doma« z že objavljenim dnevnim redom.

Ljubljanski trg. Goveje meso I. vrste 56 do 60 K, II. vrste 48 do 52 K, III. vrste 36 K, loj 70 K, teletina 64 do 66 K, svinjsko meso I. vrste 94 K, II. vrste 84 K. Trebušna slanina 110 do 116 K, riba in sal 128 do 135 K, mešana slanina 120 do 126

Kron, mast 145 do 150 K, drobnica 40 K. Piščanec 60 do 90 K, kokoš 120 do 150 K, jajce 7.50 do 8 K. Perutnine in jajc nekoliko primanjkuje. Ribe se dovažajo v večji množini na trg: ščuke in karpi 80 K kg. Mleko 14 K liter, surovo maslo 200 K, ča'no 280 K. Kruh: kilogram belega 28 K, črnega 24 K, žemlj 34 K. Špecerijsko blago: kava od 160 do 220 K po kvaliteti, kristalni sladkor 88 K, v kockah 96 K, riž I. vrste 52 K, II. vrste 36 K, liter namiznega olja 128 K, jedilnega 96 K. Moka (št. 0) 30 K, bela krušna 24 K, črna 22 K, kaša 26 K, ješprenj 36 K, otrobi 12 K, koruzna moka 18 K, ajdova moka 40 K. Q pšenice 2000 K, rži 1800, ječmena 1500, prosa 1500, koruze 1400, fižola ribničarja 1700, prepelničarja 1800 K, m² trdih drv 600 do 700 K, q premoga 140 do 150 K. — Glede zelenjave je potreba krita. Zeljnate glave 6 do 8 K kg, kislo zelje 10 do 12 K, ohrovt 12 do 14 K, karfirole 40 do 44 K, kolerabe 20 do 25 K, čebula 20 do 22 K, česeni 40 K, krompir 7 K, repa 3 do 4 K, kislja repa 8 K. Prognoza za razvoj cen v bližnji bodočnosti je neugodna.

V. sestanek zdravstvenega odseka Slov. zdravniškega društva se bo vršil v sredo, 24. t. m. ob 17, na int. oddelku. Spored: g. primarij dr. Fr. Derganc. Resekcija debelega črevesa z demonstracijami, g. dr. Fr. Minač demonstrira dve redki poškodbi medenice.

Celje.

Tukajšnji klerikalci so napravili 26. novembra l. l. velik pomp za klerikalni strokovni shod, na katerem so pa popolnoma pogoreli. Rekli so, da hočejo ustanoviti strokovno tajništvo. Njihov načrt se je popolnoma ponesrečil, ker jih delavstvo že predobro pozna. Dne 7. t. m. so vabili odbornike na neko sejo pri »Belem volku«. Vabili so tudi takšne, ki niso niti član, niti naročnik lista »Krivica«. Najbolj jim dišijo železničarji, zato so kar na svojo pest imenovali Cirila Lorgerja, pisarniškega slugo, za odbornika J. S. Z. in D. Z. Pošljati so mu začeli tudi »Krivico«, ne da bi jo bil naročil, še manj plačal. Pa stara klerikalna metoda se v Celju ne obnese več. Delavci ne gredo v stranko skrahiranga duhovnika-ministra. — **Železničar.**

Shod stanovanjskih najemnikov. »Novi dobi« ne da miru, ker so zastopniki »vseh slojev« pogoreli na shodu. Mi ne maramo izgubljati mnogo časa s to kislico za demokrate, ker smo naše mnenje o omenjenem shodu že povedali z besedami in v tisku, ter smo prepričani, da je javnost o našem objektivnem postopanju dovolj informirana. Članek »Demagogija strankarjev« v »N. D.« z dne 18. t. m. nam pa potrjuje, da je bil naš udarec občutljiv. Občutili pa nas boste še večkrat, ker vas bomo grizli toliko časa, dokler ne boste povedali jasne besede, da ste zagovorniki kapitalizma in zastopniki kapitalističnega nasilstva nad proletariatom (h kateremu spadajo tudi javni nameščenci in velik del stanov.) Energični protest g. Bizjaka (najnovejšega literata »N. D.«), krojaškega mojstra, v imenu obrtnikov proti progresivnemu davku, kakor smo ga mi predlagali, smo slišali šele tedaj, ko je g. Bizjak že imel sam lepo stanovanje, obstoječe iz več sob, katero si je priskrbel med časom, ko je sedel v stanovanjski komisiji. Najbrže se je ustrašil plačevati progresijo po socialističnih načelih, dasiravno je bil nekdanj sam socialist — takrat ko je delal vsak socialist, kar je hotel. Mi se temu prav nič ne čudimo, če je zbežal g. Biz-

jak iz socialistične stranke in sšopil k demokratom, kajti vsi taki, ki se borijo za individualnost in ne za minimalni program socialne demokracije, gredo tje, kamor spadajo, t. j. k zastopnikom »vseh slojev«, ki se zastopajo vsak po svojem. Čudno se nam zdi, odkod je imel g. Bizjak pravico, da govori v imenu obrtnikov, ker je znano, da sta v demokratiškem klubu samo dva obrtnika ter 2 trgovca, 1 industrialec in nekaj advokatov. Medtem ko so istočasno pri socialističnem klubu 4 obrtniki, pa ti štirje niso ničesar vedeli o Bizjakovem čvekanju. Kar se pa dr. Žerjava tiče, vam povemo, da izgleda stvar, kakor da bi hotel Evropejec zamorca prati. Pa k temu se še po potrebi vrnemo.

Maribor.

Tržne cene. Cena mleku se ravna po vremenu, liter stane včasih 16 K, včasih ga je za 24 K težko dobiti. Moka (št. 00) 29 K, (št. 0) 28 K, (št. 1) 27 K, (št. 2) 26 K; krompir 7 K; kislo zelje 16 K; kislja repa 8 K; jajca po 8 K; mast 136 K; surovo maslo 200 K; smetana in sir po 60 K. Naši kmetje menda pridno študirajo borzna poročila.

Orjuna obliublja za prihodnje dneve živahno agitacijo. Žal, član more postati le tisti Jugosloven ali Jugoslovenka, za katerega garantirata dva že organizirana somišljenika. Jugoslovanstvo se pri nas taksira torej kakor denar, ki si ga hočeš najeti v kakšnem bančnem zavodu.

»Orjuna«. »Straža« prinaša zanimivo karakteristiko oriunaštva. Na zadnjem sestanku je govoril predsednik »Orjune« (Taborov upravnik Reja): »V Mariboru bo treba kmalu zopet uprizoriti 13. oktober 1920. Idealno lepo bi bilo sprehati se po Gosposki ulici ob žvenketanju nemških šip in izložb.« Komentarija te besede pač ne potrebuje.

Uraden odomn vsem klepetuljam! »Tabor« poroča: »Raznašalci raznih lažnjivih, tendencioznih vesti o mobilizaciji vojske in o sklicanju skupščine, se bodo izsledili in izročili kompetentni oblasti v kaznovanje.« Bog ve, če je »Tabor« pri teh besedah dobil reminiscenco o klepetuljah, ki raznašajo vesti o mobilizacijah in novih vojnah, kakor jim jih prodajajo izvirni poročevalci za 10.000 K.

Pomanjkanje soli. Tvrdba Tonec in drug. znana iz afere z umetnim gnojilom, bi morala po pogodbi preskrbovati Maribor in okrožje s kuhinjsko soljo. Danes v vsem mestu ni dobiti soli, zato ker tvrdba Tonec in drug nima kredita. Mi menimo, da za to nikakor ni odgovorno mariborsko prebivalstvo temveč način poslovanja omenjene tvrde same. Zato pa tudi ne gre, da bi se javnost zanio pokorila.

Narodne gledališče uprizori v torek, 23. januarja »Čvor« (red C, kuponi), premiera.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija SSJ v Celju sklicuje za torek, 23. januarja širši zaupniški sestanek, na katerega vabi tudi funkcionarje strokovnih, gospodarskih in izobraževalnih organizacij. Vršil se bo ob 19. v gostilni »Pri zelenem travniku«. Zaradi velike važnosti dnevnega reda pozivljamo vse zavedne sodruge, da se sestanka zagotovo in točno udeležijo. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Seja podružniškega odbora kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, 23.

januarja takoj po delu v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6, I, nadstropje. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

V torek, 23. januarja ob 8. zvečer se bo vršil sestanek vseh članov dramatičnega odsega »Svobode« v Spodnji Šiški. Razprava bo o zelo važnih točkah. Udeležba dolžnost.

»Svoboda« na Vrhniki oziroma nje dramatični odsek priredi 28. t. m. ob 16. svojo otvoritveno predstavo v novi mizarnici g. Jerneja Župančiča. Igrala se bo komedija v treh dejanjih »Pritožne bukve«.

Dopisi.

»Nezavisn.« steklarne v Zagorju: Halo! Novoustanovljena organizacija »nezavisnih« dobro napreduje. Brrrr. Vsi obupni klici Čobalove lajbgarde ne pomagajo več itd. Tako se repenči znani strokovni bikoborec. Sedaj pa poslušaj naše menie o tvojem javnem boju z bankrotiranimi Čobalovci. Praviš, da hočeš storiti za delavstvo, česar ni napravila prejšnja organizacija. Ali veš, da si sedaj slekel ovčjo obleko in si se v pravi luči pokazal za volka? Ker res niso bili volkovi v ovčji obleki sposobni za delavstvo to napraviti, kar bi bili morali storiti. S tem naj bi bilo povedano, da ni bil del tistih, kateri so sedeli prei v odboru steklarjev, v korist delavstva, ampak da je izrabljaj te funkcije v svoje sebične namene: da so postale razne delegacije in druge takšne intimne zadeve tako kričeče, da jih je slišal celo najbolj gluhi socialpatriot v steklarni in je celo centrala kemičnih delavcev v Ljubljani postajala vedno bolj suha, ker ni pravilno dobivala živeža iz steklarne v Zagorju. Posledica tega je, da je tisti prokleti Čobalovec v steklarni stresel svoj kožuh in je zletel ves mrčes od njega — 11 živalic po številu. Kožuh je postal čist in iz njega se je razvila lepa, čista strokovna organizacija z 93 člani zavednih steklarjev, katerih naloga je resnično delati v korist delavstva in pa dajati tudi cesariu kar je cesarjevega, to je: redno obračunavati centrali. Nadalje praviš, da ste dosegli lepo število glasov pri volitvah za obratne zaupnike. Dva zaupnika ste dobili. Ali pa veš, kako ste glasove dobili? Na eni strani z nasiljem (slučaj Valend), na drugi strani z grožnjami (slučaj neke delavke). Vsi drugi vam oddani glasovi pa so bili izraz nepravilno delujočih človeških možgan. Verjem!, da je ozračje v steklarni sedaj čisto, in kar jo še nečistega obdaja, se bo samo uničilo. — **Očičev steklarj.**

Dobrova pri Jesenicah. Dolgo so se naši zaupniki trudili, da bi pridobili to, kar je v vsakem obratu ozir. tovarni najnujnejše in kar bi že brez vsakega truda po zakonih biti moralo. In to je omara z obveznim materialom. Sedaj, ko jo imamo nam dosti ne koristi, ker ni naša last, ampak tistega, ki hrani ključ. Ta mož pa je g. ravnatelj Becker, ki hrani vse ključ v svoji vili še takrat, ko gre spat. Posledice so se pokazale te dni — žal, n prvič. 10. t. m. ob 11. ponoči se je ponesrečil delavec Franc Rozman star 20 let. Prijelo ga je za nogo in precej dobro pritisnilo. Ker, kakor rečeno, ni to prvi slučaj, smo docela prepričani, da ni sam kriv, temveč da nosi odgovornost nebržnost mojstra, in pa neprevidno ravnanje vodja stiskalnice. (Op. p.:

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Ho, ho!« se zakrohoče Stankovič. »Wall Street mogoče zato kliče na vojno, ker so delavci izgubili življenja! Od kdaj pa Wall Street ljubi delavce?«

Minka Jelenova, ki je ljubila vse ljudi, ni mogla več molčati. Če bi bili delavci ubiti pri eksploziji v rudniku radi kakšne zločinske nemarnosti in dobičkarske požrešnosti, ali če bi umrli za kakšno industrialno boleznijo, ki bi se lahko preprečila, ali če bi zgoreli v tovarni, katera nima rešilnih stopnic — nihče v Wall Streetu ne bi zahteval vojne zaradi tega. To morajo priznati vsi socialisti; razumeli so tudi, da je bila nesreča, ki je zadela »Lusitanijo«, zato razupita, ker so bili prizadeti privilegirani sloji, ljudje, ki so nekaj šteli in katerih se ne bi smel nihče dotakniti tudi v času vojne. France Kremen je bil torej na jasnem, kako stoji stvar, in jezilo ga je vpitje wallstreetških časopisov, čeprav je tudi njega pretresel barbarski čin, ki so ga izvršili Nemci.

Nato je govoril mladi Emil Forster, katerega so vsi radi poslušali. Rekel je, da je krivica in pravica na obeh straneh. Na eni strani tehtnice je majhno število angleških in ameriških otrok, ki so utonili, na drugi strani pa milijoni nemških otrok, katere namerava angleška vlada izstradati na smrt. Anglija si že od nekdanj lasti gospodstvo na morju in seveda hoče imeti tudi običajne zveze za občevarje v svojih rokah. Angleška vlada govori o nekem »zakonu«, to je o navadi, katera ji je dobro služila v prošlosti. Njene križarke so lahko ustavile in preiskale vsako ladjo ter ujele moštvo, toda podmornice ne morejo storiti kaj takega; iz tega razloga kriče Angleži o »zakonu«. To kričanje se lahko tolmači na ta način, da bi Anglija rada izbila Nemčiji zadnje orožje z rok. Navsezadnje se je treba vprašati, kdo je večji barbar? Oni, ki hitro potopi otroke, ali tisti, ki jih počasi izstradava?

Za njim je govoril Divji Viljče. Oštel je sodruga, ki se prepirajo zaradi angleških in nemških morilcev. Ali ne vidijo, gorostasni bedaki, da sedajo na limanice svojih izkoriščevalcev? Zbadajo drug drugega, namesto da bi dramili delavce in jih pripravili za veliko bitko!

»Dobro si povedal, Viljče,« ga pohvali mali Stankovič, »Sovražim vojno, ker razdvaja delavce. Ali je kje pošten in pameten delavec, ki bi se ogreval za vojno?«

Divji Viljče se nasmehne. O — nekaj dobrega je tudi na vojni... Vojna daje delavcem puške v roke in uči jih, kako je treba streljati. Kaj bi bilo, če bi se delavci nekega dne poslovlili od poveljnikov in porabili puške za svojo vojno?...

Jakob je otvoril sejo rekoč, da je dovolj praznega besedičenja. Zapisnik prejšnje seje je bil prečitan in organizacija je sprejela nekaj novih članov. Ko so bile rešene običajne stvari, je vstala Minka Jelenova in poročala o delu za novi list. Uspeh je bil velik, potrební denar je v blagajni in prva številka »Delavca« izide prihodnji teden. Dolžnost vseh sodrugov je, da zdaj agitirajo, kakor še niso nikdar v življenju, da dobi njihovo glasilo čim več čitateljev. Jelenova je pozivala sodruga z uprav verskim fanatizmom, da morajo takoj na delo.

Vsi so bili veseli poročila — razen odvetnika Tržana. Odkar je dr. Medved izstopil iz organizacije, je bil Tržan vodja pristašev zaveznikov v organizaciji. Takoj je zahteval besedo in dejal, da se čudi, kako hitro je bil nabran denar. Odkod je prišel denar? On bi bil sicer vesel, ali neka neprijetna slutnja mu pravi, da ni vse v redu. Sodružica Jelenova je rekla, da bo »Delavec« takoj v prvi številki zahteval stavko v tovarni Empire Machine. Ali ni znano sodrugom, kar je znano že vsakomur, da so v tem času tajne, grde sile na delu, ki se zanimajo za stavke v municijskih tovarnah?

Člani so bili zopet na nogah.

»Ali si morda proti temu, da municijski delavci zahtevajo osemurni delavnik?« zagrmí Divji Viljče.

»Ne, nisem, ampak predno gremo v boj za delavce, moramo vedeti, kdo so tisti ljudje, ki nam ponujajo pomoč. Slišal sem, da je neka oseba prispevala denar za naš list, a nihče ne ve, kdo je tista oseba.«

»Organizator Ameriške delavske federacije!«

Zadnje besede je izgovoril France. Ali komaj je izbleknil, se je zavedel, da je naredil neumnost. Obljuba, da bo molčal, je bila prelomljena! Tako je bil pozabil!

»Tako?« se začudi Tržan. »Kako se piše?«

Nihče ni odgovoril.

»Ali je pokazal poverilnico, da je res organizator?«

Zopet molk.

»Ni vas treba učiti, da nosijo vsi pravi organizatorji strokovne unije pri sebi poverilni list, s katerim se lahko vsak čas izkažejo. In če se pojavi organizator brez poverilnice, je naša dolžnost, da pišemo organizaciji in se prepričamo. Ali je kdo pisal?«

Nobenega odgovora.

»Nočem obtožiti nikogar —«

»O ne,« mu seže v besedo Divji Viljče, »tožiti ne moreš, ti samo blatiš in črniš.«

(Dalje prih.)

Antriebsistem)! Takoj so šli sodelavci iskat obvez, a dobili niso ničesar. Tedaj pride slučajno »telesni stražnik« g. ravnatelja (o tem prihodnjič več). Obveste ga o nezgodi in zahtevajo, naj gre takoj po ključ, da dobijo potrebne obveze, na kar pa jim odgovori, da g. ravnatelj že spi in ga ne sme buditi iz najlepšega spanja. Ranjenca so nato odpeljali neobvezanega v tovarniško bolnišnico, seveda brez rešilnega voza, ker je bil tudi ta pod ključem. Tako vozijo pri nas ponesrečenca v 2 in pol km oddaljeno bolnišnico na navadnih lojtrah kakor konjač mrhovino, ki pogine kmetu. Odločno zahtevamo od naših zaupnikov, da g. ravnatelju takoj povedo, naj prepusti vse rešilne pripomočke delavstvu ker le ono jih rabi, nikdar pa ne gospodje ki sedijo v pisarnah in ležijo v vilah na mehkih zofah. Ti, proletarec, pa premisli, koliko si vreden in koliko žrtvuješ za kapitalizem, ki se mu niti toliko ne smiliš, da bi

ti dal zakonite pripomočke za ohranitev tvojega »življenja«. — Kovinar.

MISEL.

Predzadnje »Delavske novice« so priobčile poziv na udeležbo k enotno-frontlarski konferenci, ki se je vršila v nedeljo 21. t. m. Noetova barka ni skrivala v svojem trebuhu raznovrstnejšo živad, nego so bile različne stranke in organizacije, ki so bile v »D. n.« javno pozvane na to konferenco: »komunisti«, klerikalci, zarjani, Golouhovci, narodno-socialci, »neodvisni«, oni, ki niso ne ptič ne miš itd. Edino naša stranka ni stala na tem vabilu. Zakaj? Kdor si član naših organizacij, bodi ponosen, ker za to »neuljudnostjo« tiči tisto najlepše priznanje, kadar so pred tabo v zadregi demagogi in ljudski zvodniki. Gospoda namreč dobro ve, da smo stranka reda in organizacije in da smo se zadnja leta tako visoko povzpeli, da ni fige vredno, kar v tem

znamenju obstaja poleg nas. Ve, da bi jo nakratko izžvižgali, če bi se upala za naš red nuditi nam svojo anarhijo. To je tisti vzrok.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ)
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

**Svila, čipke
modni nakit!**
po zmernih cenah pri
**A. ŠINKOVIČ nasl.
K. SOSS,**
Ljubljana, Mestni trg 19.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

(p o j SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v
Kolodvorski ulici)